

SOTSIAALMINISTEERIUMI JUHISED
KOHALIKELE OMAVALITSUSTELE
SOTSIAALTEENUSTE JA LASTEKAITSETÖÖ KORRALDAMISEKS

Vabariigi Valitsus kuulutas 12. märtsil välja eriolukorra seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja sellest tingitud massilise nakatumise ohuga Eestis.

Eriolukorrast tulenevalt seatud piirangutest ja ressursside nappusest võib teenuste ja toetuste pakkumise korraldus erineda tavapärasest. Sellest tulenevalt edastame teile juhised ja olulised kontaktid nõuannete saamiseks eriolukorras sotsiaalteenuste ja lastekaitsetöö korraldamiseks.

SOTSIAALTEENUSED

Eriolukorras peab KOV tagama sotsiaalhoolekandelistele ülesannete täitmise. Eriti oluline on tagada vanemaealiste, puudega ja erivajadustega inimeste abistamine ning tagada vältimatu abi kättesaadavus.

Sotsiaalhoolekande seaduse § 17 - 45 loetletud teenuste pakkumist tuleb võimalusel jätkata, arvestades oma võimekust, töötajate olemasolu ning vajadusel kasutades telefoni, Skype või muid lahendusi. Kindlasti ei tohi katkestada järgmiste teenuste pakkumist:

- koduteenus
- väljaspool kodu osutava ööpäevaringne üldhooldusteenus
- varjupaigateenus
- turvakoduteenus
- täisealise isiku hooldus
- isikliku abistaja teenus

Teenust pakkuva asutuse tavapärase töökorralduse muutmisel tuleb KOVil koostöös teenuseosutajaga kaardistada kõik kliendid, kellele teenus on hädavajalik ja igapäevase kokku leppida teenuse edasises osutamises (nt kodus).

Oluline on jätkata toimetulekutoetuse ja vajaduspõhiste toetuste maksmist. Toetuste taotlemine peab olema inimestele tagatud:

- Toetuste taotlusi peab olema võimalik esitada e-kirja teel või tuua paberil dokumendid nt kohaliku omavalitsuse postkasti.
- Inimesel peab olema võimalik sotsiaaltöötajaga konsulteerida ja nõu saada telefoni teel (sh on mõistlik ka esitatud dokumentide puuduste selgitamine telefonitsi).
- Kui inimesel ei ole võimalik kumbagi võimalust kasutada, tuleb leida lahendus konkreetsest juhtumist lähtuvalt nt erandkorral lubada dokumentide osalist või täielikku esitamist tagantjärele.

KONTAKTID

SKA KOV nõustamisüksuse kontaktid:

Ida piirkonna ja Ida-Harju juht Heli Ferschel – 53618094,
Heli.Ferschel@sotsiaalkindlustusamet.ee

Tööpiirkond: Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa ja Harjumaa: Anija vald, Jõelähtme vald, Kiili vald, Kose vald, Kuusalu vald, Loxsa linn, Maardu linn, Raasiku vald, Rae vald, Viimsi vald

Lõuna piirkonna juht Meeli Tuubel – 5114554, Meeli.Tuubel@sotsiaalkindlustusamet.ee

Tööpiirkond: Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa, Võrumaa, Valgamaa, Järvamaa ja Raplamaa

Lääne piirkonna juht Kätlin Hanson – 57835307, Kätlin.Hanson@sotsiaalkindlustusamet.ee

Tööpiirkond: Saaremaa, Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa, Viljandimaa, Tallinn ja Harjumaa: Harku vald, Keila linn, Lääne-Harju vald, Saku vald, Saue vald

LASTEKAITSE

KOV peab ka eriolukorras täitma kõiki lastekaitsealaseid ülesandeid, küsides vajadusel tuge Sotsiaalkindlustusametilt. Eriti oluline on tagada abivajavate ja hädaohus olevate laste abistamine ja neile vajalike teenuste korraldamine, sealhulgas:

- turvakoduteenus,
- asendus- ja järelhooldusteenus,
- tugiisikuteenus puudega lapsele või last kasvatavale isikule,
- lapsehoiuteenus.

Eriolukorra tõttu ei tohi ära jätta või edasi lükata toiminguid ja teenuseid, mis on lapse või pere heaolu tagamiseks hädavajalikud ja mille puudumisel suureneb oht inimeste elule või tervisele. Tagada tuleb vajalikud kodukülastused, hädaohus lapse viivitamatu abistamine jms.

Teiste riikide kogemus näitab, et seoses eriolukorras kehtestatud piirangutega võib tõusta perevägivalla risk ning abivajavate perede olukord võib muutuda haavatavamaks. KOVil tuleb tagada tehniline võimekus, et perede toetamine toimiks ka kaugtöö vormis.

Teenust pakkuva asutuse sulgemisel tuleb KOVil koostöös teenuseosutajaga kaardistada kõik kliendid, kellele teenus on hädavajalik, ja igaühega kokku leppida teenuse edasises osutamises (nt kodus).[RK2]

Asendus- ja järelhooldusteenuse osutamisel tuleb arvestada, et teenust võib vajada suurem hulk lapsi (nt eestkostja või hooldusvanema haigestumise tõttu teenust vajavad lapsed) ning seetõttu võib tekkida vajadus laste arvu suurendamiseks asendus- või perekodu peres või teenuse osutamiseks ilma tegevusloata selleks sobivates toitlustamist ja ööbimist võimaldavates ruumides. Sellise vajaduse tekkimisest teavitage palun kriisikomisjonide kaudu ning seejärel antakse riigi poolt täiendavad juhised. Lisaruumid võivad olla vajalikud ka tervete ja haigete laste eraldamiseks. Asendushoolduse tugiteenused peredele ja asutustele jätkavad tööd telefoni- ja interneti vahendusel.

Turvakoduteenuse tagamisel tuleb arvestada, et teenust vajavate laste hulk võib nt vanemate haigestumise tõttu oluliselt kasvada ning sel juhul tuleb teenus tagada ka ilma tegevusloata selleks sobivates toitlustamist ja ööbimist võimaldavates ruumides (nt suletud lasteaiad, -hoiud, hotellid). Sellise vajaduse tekkimisest teavitage palun kriisikomisjonide kaudu ning seejärel antakse riigi poolt täiendavad juhised.

Puudega lapsele tuleb tagada vajalik **lapsehoiuteenus ja tugiisiku teenus** ka ajal, mil lasteasutused on suletud. Lapsevanema nõusolekul tuleks teenuse osutamist jätkata lapse kodus ja kasutada muid paindlikke lahendusi, nt pikendada lapsehoiu ajalist perioodi.[RK3]

LAPS ÜKSI KODUS

Riik ei ole kehtestanud konkreetset regulatsiooni selle osas, kui vana laps võib üksi kodus olla. Iga juhtum on erinev ja sõltub lapse küpsusest ning asjaoludest.

Seda, kas laps jätta ajutiselt üksi koju, otsustab lapsevanem. Seejuures peab lapsevanem lähtuma lapse parimatest huvidest, hindama oma lapse küpsust ja kaaluma võimalikke turvariske. Oluline on, et lapse heaolu ja turvalisus oleks tagatud.

Üldiselt on lapse võime teatud määral iseseisvalt tegutseda (laps vastutab oma käitumise eest; teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; saab hakkama eneseteenindamisega) seotud kooliküpsusega. Lasteaiaaeglaste ja väiksemate laste üksi koju jätmist tuleks vältida, samuti nende jätmist terveks päevaks kodus oleva koolilapse hoolde. Jättes väiksemad lapsed vanemate õdede-vendade hoida, tuleks olla kindel, et kõigi laste vajadused on rahuldatud ja kõik lapsed tunnevad ennast turvaliselt.

Vajadusel tasub lapsehoidmisel abi paluda lähedastelt (võimalusel mitte vanemaealistelt), ning lasteaedade ja hoidude lahtioleku jms küsimustes pöörduda kohaliku omavalitsuse poole. Kohaliku omavalitsuse poole tuleks pöörduda ka juhul, kui pere vajab eriolukorraga seoses muud abi või toetust.

RIIKLIKUD SOTSIAALTEENUSED

- Ööpäevaringsete erihooldusteenuste ja kogukonnas elamise teenuse pakkumine on kindlasti tagatud.
- Abivahendite pakkumine jätkub, kuigi kõik müügipunktid ei jää avatuks.
- Katkeda võib sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse pakkumine. Suure abivajaduse korral tagatakse siiski vajalikud teenused, kas IKT vahendeid kasutades või kodus keskkonnas. Kinnise lasteasutuse teenusele on võimalik lapsi suunata samal moel nagu tavaolukorras, kuid tuleb arvestada, et teenusele on tavalisest pikemad järjekorrad. Sotsiaalkindlustusamet koostöös kinnise lasteasutuse teenuse pakkujatega töötab välja lahendusi, et teenusele suunamise protsessi kiirendada ning tagada teenuskohti kõikidele abivajajatele. Kohtud jätkavad eriolukorras tööd ning kasutavad rohkem kirjalikke menetlusi ja tehnilisi lahendusi.
- Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT) jätkub tavapäraselt, kuid kliendikohtumised ning teenuse suunamisele eelnevad perehindamised toimuvad IKT lahenduste kaudu.
- Lastemaja teenus jätkub, vastuvõtte korraldatakse rohkem IKT lahenduste kaudu.

KONTAKTID

Lasteabitelefoni – 116 111

Lastemaja – 5854 5498, info@lastemaja.ee

SKA lastekaitse osakonna kontaktid:

Põhja piirkonna juht Kaja Rattas – 53401856, Kaja.Rattas@sotsiaalkindlustusamet.ee

Lõuna piirkonna juht Birgit Siigur – 51906763, Birgit.Siigur@sotsiaalkindlustusamet.ee

Ida piirkonna juht Marika Laanemäe – 51923634, Marika.Laanemae@sotsiaalkindlustusamet.ee

Lääne piirkonna juht Irje Tammeleht – 53091597, Irje.Tammeleht@sotsiaalkindlustusamet.ee

OHVRIABITEENUSED

Riiklikest ohvriabiteenustest jätkatakse kindlasti:

Lähisuhtevägivalla tõkestamine. Eriolukorrast tulenev sotsiaalne isolatsioon ning vähesed kontaktid sugulaste ja sõpradega panevad proovile inimsuhted ja on oht perevägivalla sagenemiseks. Lähisuhtevägivalla sündmuskohal tagab politsei vägivalda kasutanud isiku ja kannatanu vahele füüsilise distantsi ja politsei eemaldab vägivalla sündmuskohalt vägivalda kasutanud isiku. KOV-del on vaja jätkuvalt tagada majutus nendele vägivalda kasutanud ja kodust eemaldatud isikutele, kellel puudub piirkonnas lähivõrgustik või võimalus leida majutus.

Naiste tugikeskused (NTK) kõikides maakondades jätkavad vägivallas kannatanute abistamist ka eriolukorras. Kõik NTK-d on seda kinnitanud. Tugikeskused tagavad varjupaikades naistele ja lastele esmased hügieenitarbed ja toiduained, püsivam abi on vaja

leida koostöös KOVdega (nendele, kelle sissetulekud ei võimalda endale igapäevaselt süüa jm eluks vajalikku muretseda). KOVide tugi vägivaldas kannatanutele peab kindlasti jätkuma. Osadel abivajajatel on sotsiaalmajutusüksusesse koha saamine ainuke võimalusi varjupaigast edasi liikuda ja vägivaldsest suhtest väljuda.

Seksuaalvägivalda kriisiabikeskused on neljas Eesti piirkonnas abivajajatele avatud ka eriolukorras.

Inimkaubanduse ohvritele suunatud teenused. Inimkaubanduse ohvrite varjupaik on abivajajatele avatud. Nõustamisel hinnatakse kliendikontakte vastavalt Terviseameti nõuetele, nõustamised toimuvad vajadusel ka nii telefoni teel kui veebipõhiselt. Inimkaubanduse ennetamise nõuandeliin +372 6607 320 töötab plaanipäraselt. Kliendikohtumisi silmast silma ei toimu, nõustamine ja abi toimub telefoni teel.

Ohvriabi kriisitelefoni 116 006 annab kiiret abi inimestele, kes on langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või on kogenud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Teenus on helistajale tasuta ning abi on tagatud ööpäevaringselt. Ohvriabi kriisitelefoni helistaja võib soovi korral jääda anonüümseks. Abi osutatakse eesti, vene ja inglise keeles. Ohvriabi kriisitelefoni võivad helistada ja psühhosotsiaalse kriisiabi nõu küsida ka kõik spetsialistid.

Lähisuhtevägivalda võrgustikud MARAC-id töötavad pidevalt selle nimel, et raskete tagajärgedega lähisuhtevägivalda juhtumid oleks kontrolli all. Ohvriabi jätkab ka COVID-19 kriisiolukorras kõrge riskiga lähisuhtevägivalda juhtumite prioriteetset koordineerimist MARAC-idega, küll toimub infovahetus teistsugusel moel. Võime eeldada, et kõrge riskiga juhtumite puhul (sh lähisuhtevägivalda kontekstis laiemalt) võib eriolukorra (pikaaegne karantiin, liikumispiirangud, isolatsioon) üheks kõrvalmõjaks olla lähisuhtevägivalda kasv.

KONTAKTID

Kriisiinfo telefon - 1247

Ohvriabi kriisitelefoni – 116 006